

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-47

19.1.2026

VIS FORSIKRING GJENSIDIG

Bygning - innbo (kombinert)

Sprekk i grunnmur – skade som følge av dyr?

Da sikrede skulle drenere rundt boligen ble det oppdaget et grevlinghi under boligen, med ganger under hele huset. Dette hadde ført til at grunnmuren hadde sprukket. Sikrede hadde tegnet skadedyrforsikring, som dekket skade på bygning som skyldtes dyr. Foretaket avslo skaden under henvisning til at det ikke var påvist noen skader som direkte skyldtes grevling, og at terrenget under boligen ikke var en del av det forsikrede objektet. I tillegg viste foretaket til unntak for følgeskader. Sikrede var uenig og viste til at årsaken til skaden på grunnmuren var grevlingens utgravninger, og at en bygning som fikk skadet sin bæreevne/fundament var en skadet bygning. Nemndas flertall kom til at skadene på grunnmuren var skade på bygning som skyldtes dyr, og viste til at hulrommet gravd av grevlingen var en nødvendig betingelse for sprekkene, og at kravet om årsakssammenheng etter ordlyden dermed var tilfredsstilt.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for skade på grunnmur som følge av grevling.

Sikrede oppdaget i forbindelse med drenering av boligen et større grevlinghi under boligen, med ganger under hele huset. Sikrede meldte skaden til sin bygningsforsikring. Rekvirert takstmann var på befaring 26.8.25. Skaderapporten viste at grunnmuren var sprukket på grunn av gangene grevlingene hadde gravd ut under huset. Årsaken til skadene ble derfor konstatert som grevling. Bygningsforsikringen avslo saken under henvisning til at forsikringen ikke dekket skade som følge av dyr. Sikrede meldte derfor 27.8.25 skaden under råte- og skadedyrforsikringen i foretaket. Foretaket avslo kravet med henvisning til at terrenget under boligen ikke var en del av det forsikrede objektet, og at det var unntak for følgeskader. Det var ifølge foretaket ikke påvist noen skade på bygningen som direkte skyldtes grevling.

Sikrede engasjerte sakkyndig F som var på befaring 28.8.25. F utarbeidet følgende tekniske vurdering:

Basert på visuell inspeksjon og fotodokumentasjon er det observert:

- Et betydelig hulrom under eksisterende grunnmur/fundament.
- Tydelig synlig sprekk i betonggrunnmur fra sokkel til fot.
- Utgravde masser og jordforskyvning som undergraver bæreevnen til fundament.

Et fundament som mister kontakt med massene under seg, mister sin evne til å føre laster ned i grunnen. Dette representerer en direkte konstruktiv svikt og anses etter vår faglige vurdering som en direkte skade på bygning, ikke kun en følgeskade.

Sprekker i grunnmuren følger naturlig av setning som oppstår når understøttelsen fjernes. I dette tilfellet er det ikke tale om langsom naturlig setning, men et akutt volumtap av bærende masser grunnet gravende dyr. Dette gir en direkte strukturell konsekvens.

Notatet ble sendt foretaket, som 18.9.25 opprettholdt avslaget. Det var ifølge foretaket ikke dokumentert at grevlingen hadde gjort en primærskade på boligen. Aktiviteten hadde ført til følgeskade på boligen ved setninger/riss i grunnmuren.

Saken ble meldt inn til Finansklagenemnda 10.10.25.

Sikrede krever dekning for skade på bygning som følge av grevling. Grevlingen har laget graver under grunnmur/såle. Dette kan ikke regnes som en følgeskade. Etter ordlyden dekker forsikringen skade på bygning som skyldes dyr, som er tilfellet i denne saken. Skaden oppstod umiddelbart da en grevling undergrav grunnmuren slik at fundament mistet kontakt med grunnen. Sikrede har også vist til vurdering fra fagkyndig om at skade på fundament er skade på bygning, da fundamentet inngår som en integrert del av byggets bærende konstruksjon.

Forsikringsforetaket avviser ansvar. Forsikringen omfatter bygningen. Grunnen under bygningen og tomten for øvrig er ikke dekket under forsikringen. I denne saken har ikke grevlingen voldt primærskade på bygningen, og sprekker/riss i grunnmuren er dermed et sekundært forhold/følgeskade. Etter vilkårene er følgeskader unntatt forsikringsdekning.

For nemndsbehandlingen har foretaket i tillegg anført at sekretariatets tolkning av begrepet følgeskade, og subsumsjonen hvor det konkluderes med at det ikke er naturlig å anse skadene på boligen som sekundære, er feil.

Sekretariatet synes å legge til grunn at grunnen under bygningen inngår i bygningens fundament, noe som ikke er riktig. Grunnen under bygningen inngår klart ikke som en del av boligens fundament, og utgjør heller ikke en del av det sikrede objektet. En bygnings fundament er den del av byggverket som overfører vekten av bygget og annen belastning ned til grunnen. Sakkyndig F legger heller ikke til grunn at massene under boligen er en del av boligens fundament. FinKN har i flere avgjørelser konkludert med at grunnen under en bygning ikke er en del av den sikrede bygningen. Se eksempelvis FinKN 2023-912 og 2021-1090.

Sekretariatets definisjon av begrepet «følgeskader» er ikke treffende. Det følger ikke av vilkårene at den omstendigheten som fører til følgeskaden må være unntatt dekning. Det foreligger et objektivt unntak for følgeskader som gjelder uavhengig av om den primære skaden er dekningsmessig. Videre kan ikke foretaket se at hvorvidt primærskaden er dekningsmessig er av betydning for om en annen skade er å anse som en følgeskade. I FinKN 2025-965 har nemnda definert begrepet «følgeskade» som skade utover selve mangelen eller konstruksjonsfeilen, noe foretaket mener er en mer presis definisjon.

Grevlingen har gravd ganger i grunnen under boligen, og har ikke forårsaket fysisk skade på bygningen – kun i grunnen. Det har her også oppstått et utbedringsbehov i grunnen som er en direkte følge av grevlingaktiviteten, herunder tilbakeføring og stabilisering av masser i grunnen under boligen. Dette er under enhver omstendighet ikke dekket av forsikringen ettersom grunnen ikke er en del av det sikrede objektet, jf. FinKN 2023-912. Forflytning av masser under boligen har i tillegg ført til setningsskader i boligen. Dette er etter foretaket sitt syn en sekundær skade som går utover selve gravingen/forflytning av masser i grunnen, og dermed en følgeskade.

Avslutningsvis påpeker foretaket at det som nevnt ikke er av betydning om den primære skaden er dekningsmessig, men dersom dette premisset legges til grunn, vil det fortsatt medføre at skadene på grunnmuren er en følgeskade i denne saken.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for skade som følge av grevling.

Nemnda kan ikke ta stilling til ansvar for et annet foretak enn det som er innklaget. Nemnda tar derfor ikke stilling til et evt. ansvar for bygningsforsikringen.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Eirinn Landgren, bemerker:

Flertallet mener sikrede må få delvis medhold.

Sikrede har råde- og skadedyrforsikring som dekker «Skade på bygning som skyldes dyr», men har unntak for «Følgeskader og indirekte tap».

Forsikringen dekker etter ordlyden skade på bygning som skyldes dyr. Foretaket har vist til at det ikke er påvist noen direkte skade på bygningen fra grevlingen, og at grunnen hvor grevlingen har gravd tunneler ikke er en del av det forsikrede objekt.

Formuleringen «skyldes» betyr at det må være årsakssammenheng mellom dyrets adferd og skaden på bygning. Rent språklig krever ordlyden ikke mer enn at dyrets adferd må være en nødvendig betingelse for skaden, og at skaden må gjelde bygningen, jf. Bull og Wilhelmsen, Forsikringsrett, 2. utg. 2024 s. 284. Dette stemmer med Stuart Mills logiske betingelseslære som teoretisk danner utgangspunktet for krav om årsakssammenheng. En nærmere avgrensning av årsakssammenheng må evt. følge av andre rettskildefaktorer, se Bull/Wilhelmsen s. 286 flg.

Det er fremlagt følgende skadetakst:

Basert på visuell inspeksjon og fotodokumentasjon er det observert:

- Et betydelig hulrom under eksisterende grunnmur/fundament.
- Tydelig synlig sprekk i betonggrunnmur fra sokkel til fot.
- Utgravde masser og jordforskyvning som undergraver bæreevnen til fundament.

Et fundament som mister kontakt med massene under seg, mister sin evne til å føre laster ned i grunnen. Dette representerer en direkte konstruktiv svikt og anses etter vår faglige vurdering som en direkte skade på bygning, ikke kun en følgeskade.

Sprekker i grunnmuren følger naturlig av setning som oppstår når understøttelsen fjernes. I dette tilfellet er det ikke tale om langsom naturlig setning, men et akutt volumtap av bærende masser grunnet gravende dyr. Dette gir en direkte strukturell konsekvens.

Flertallet forstår taksten slik at grevlingen har laget hulrom i massene under grunnmuren.

Forsikringen omfatter skade på bygning. En bygning er et byggverk som huser noe, her mennesker, og består av gulv, vegger og tak. Flertallet mener at grunnmur/fundament må sees som en del av bygningen. Grunnmuren er en del av bygningskonstruksjonen og kan ikke sees som en egen konstruksjon separat fra bygningen. Grunnen eller masser under bygningen er derimot ikke en del av selve bygningskonstruksjonen, og skade i grunnen under bygningen er derfor ikke omfattet av forsikringen.

Hulrommet har imidlertid ført til sprekk i grunnmur/fundament. Grunnmuren må regnes som en del av bygningen. Dette betyr at hulrommet gravet av grevlingen er en nødvendig betingelse for sprekken. Kravet om årsakssammenheng som følger av ordlyden er dermed tilfredsstilt. Foretaket anfører at skaden på bygningen må være en «direkte» følge av dyr, men ordlyden angir ikke at skaden «direkte» må skyldes dyr. Formuleringen «skyldes» omfatter i utgangspunktet både direkte og indirekte årsakssammenheng. Dersom foretaket ønsket å avgrense årsakssammenheng til direkte årsakssammenheng, kunne det enkelt gjort dette ved å formulere vilkåret klarere, sml. formuleringen som brukes i lov om naturskadeforsikring § 1: «Med naturskade forstås skade som direkte skyldes naturulykke i form av skred».

Sprekkskaden må derfor regnes som en skade som skyldes dyr.

Forsikringen unntar følgeskader og indirekte tap. Begrepet «følgeskade» betyr at skaden er en følge av en annen skade, gjerne omtalt som primærskade, men begrepene sier ikke i seg selv noe om hvilket objekt primærskaden og følgeskaden skal omfatte. Foretaket mener følgeskade her refererer til skade på bygning voldt av dyr hvor primærskaden er voldt et annet sted enn på bygningen. Flertallet kan ikke se at vilkårene gir grunnlag for å omtale skade ved dyr andre steder enn i bygningen som primærskade. Flertallet mener det er like naturlig å forstå begrepet primærskade i dette tilfellet som skade på bygning som skyldes dyr, som er skaden som er omfattet av forsikringen. Begrepet «følgeskader» referer da til skader som er en følge av skaden som skyldtes dyr, f.eks. vannskader som følge av at vann trenger inn gjennom hulrom laget av dyr. En slik avgrensning er naturlig fordi denne typen skader normalt vil være omfattet av en bygningsforsikring. Dette er også naturlig i forhold til unntaket for «indirekte tap», som normalt refererer til tap som følge av et forsikringstilfelle – her skade på bygningen som skyldes dyr – men hvor det ikke er direkte sammenheng mellom forsikringstilfellet og tapet.

Nemndas mindretall, Merete Anita Utgård, bemerker:

Mindretalet legg til grunn at skadane på grunnmuren ikkje er dekkja. Det er semje om det reint faktiske her; grevlingen laga holrom i massane under huset, og desse holromma forårsaka skade på grunnmuren. Mindretalet er ikkje samd i fleirtalet sitt skilje mellom primærskade og følgjeskade i denne saka. Primærskade og følgjeskade er ikkje definert i vilkåra, noko som heller ikkje er vanleg. Det er likevel eit skilje med lang tradisjon som forsikringsnæringa i stor utstrekking bruker. Det kan oppstå vanskelege grensespørsmål, spesielt der skadeprosessane og skadane fysisk og/eller etter sin art er nært knytt saman og/eller er likearta, men det er ikkje tilfelle her. Det føreligg her to skadar, skade på grunnen og ein etterfølgande skade på grunnmuren. Dei er klart åtskilt både i skademekanisme og skadeart. Skaden (holromma) i grunnen skuldast grevlingen og skaden på grunnmuren skuldast holromma. Mindretalet finn det klart at skaden på grunnmuren er ein følgjeskade, og denne er uttrykkeleg unnateke i vilkåra.

Når det gjeld tolking av «skyldes» så er mindretalet ikkje samd i det er tilstrekkeleg at dyret er ein «nødvendig betingelse». Det vil innebære at ein kvar faktisk samanheng er nok, og mindretalet kan ikkje sjå at det er naturleg å tolke ordlyden slik at det ikkje er nokon grenser. Kvar denne grensa skal gå er det imidlertid ikkje naudsynt å ta stilling til når følgjeskade uttrykkeleg er unnatake, jf. førre drøfting.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Eirinn Landgren (forbrukerrepresentant).